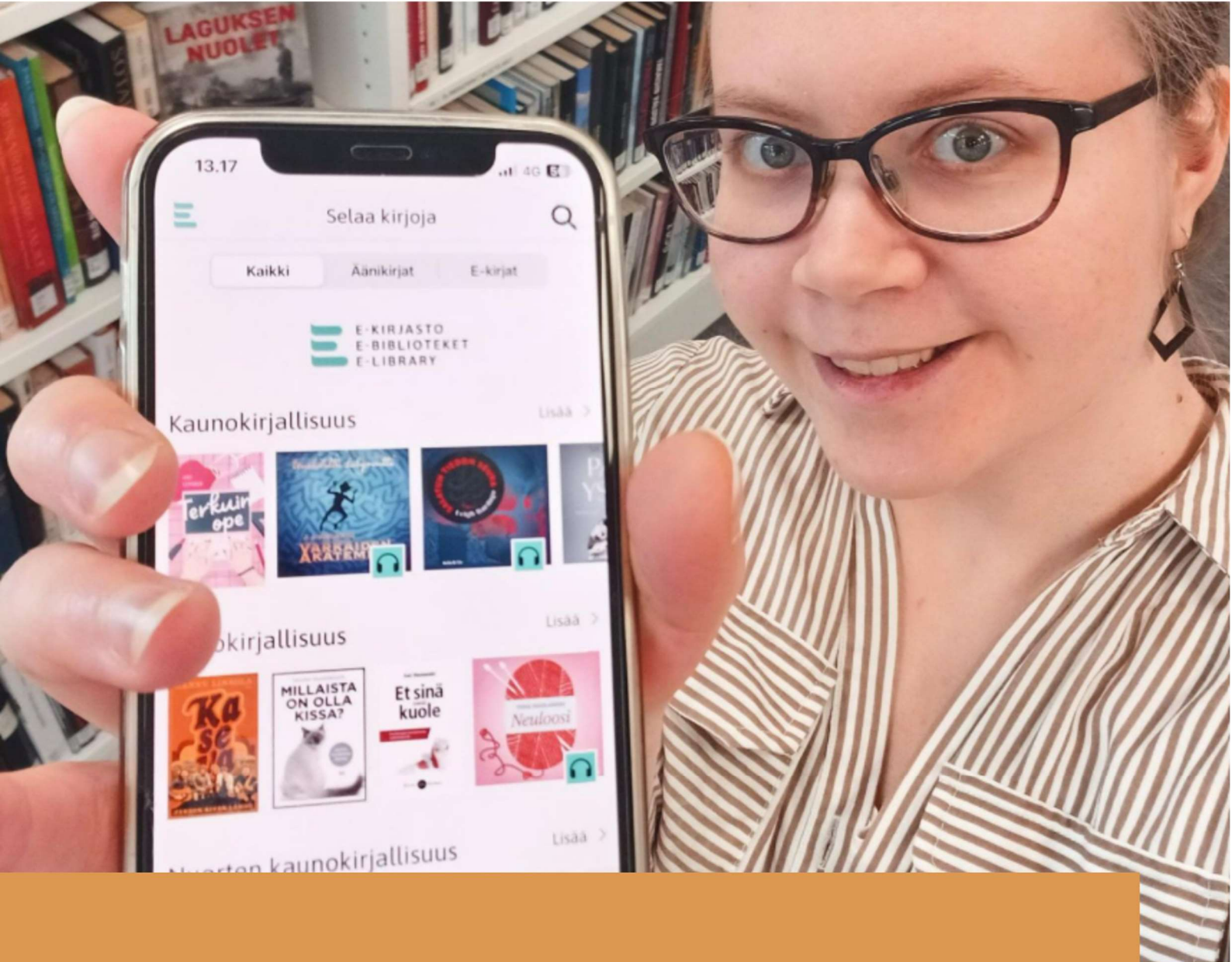

**Joensuun
seutukirjaston
vuosi 2024**

Sisällys

Alkusanat.....	2
Joensuun seutukirjasto 2024	3
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta 2021–2025	4
Toimipisteet ja aukioloajat	5
Kirjaston palvelut	7
Joustavat kirjastopalvelut.....	7
Uudistuksia ja vanhoja tuttuja	8
Aineisto ja kokoelmat	9
Katse kokoelmanhoitoon	10
Uusia e-aineistoja.....	10
Tilat	11
Tekniikka.....	12
Tapahtumia ja yhteistyötä	12
Aikuiset	13
Lapset ja nuoret.....	14
Näyttelyt	15
Ulos kirjastotilasta.....	15
Lukuisia yhteistyökumppaneita	16
Nuoret aikuiset keskelle kenttää	16
Alueellinen kehittämistehtävä.....	17
Henkilöstö ja talous.....	18
Vuodesta 2024 muistettavaa	18
Koulutukset	19
Säästöjä etsimässä.....	19
Yhteenveto seutukirjaston taloudesta 2024	20

Kannen kuva: Camilla Bөөk / Ylämyllyn kirjasto

Muut kuvat: Joensuun seutukirjaston henkilökunta

Alkusanat

Kun palaa tarkastelemaan toimintakertomuksen vuotta, katse kääntyy jopa yli vuoden takaisiin asioihin. Kylläpä taas tapahtuikin! Enpä muistanut moniakaan näistä! Alkuvuoden 2024 olin itse poissa töistä ja sitä vaikeampi olikin hahmottaa mitä kaikkea vuosi piti sisällään.

Paljon siis tapahtui. Kuntien yhteinen E-kirjasto ja Cineast-elokuvapalvelu otettiin käyttöön, Viinijärven kirjasto muutti väistötiloihin ja Enon kirjasto sai nuorisotoimelta takaisin lukusalinsa, Hammaslahden kirjasto rakentui huimaa vauhtia ja sen kalustusta suunniteltiin. Omatoimikulunvalvonnan laitteistot vaihdettiin ja henkilöstö oppi PowerBI-järjestelmän avulla kokoelmanhoidon analyysijä - ja tekikin sen myötä paljon, mutta harkittuja ja perusteltuja poistoja kokoelmista.

Iloisimpina asioina vuodesta 2024 nousee kirjaston käytön lisääntyminen entisestään ja vaikuttavan kirjastotyön palkitseminen. Koronan jälkeisinä vuosina on seurattu tiiviisti palaavatko ihmiset kirjastoihin ja kyllä vaan: he palasivat. Vuonna 2024 saattoi jo puhua siitä, että kyse ei enää ole koronan jälkeisestä kirjaston käyttämisen noususta. Kyse on mitä ilmeisimmin suuremmasta. Voi olla, että talouden tiukentuminen tuo ihmiset kirjastojen asiakkaisiksi. Voi olla myös, että lukemisen arvostus on jälleen nousussa. Toisaalta Joensuussa ja Liperissä on viime vuosina tehty hyviä tilaratkaisuja, kun on uusittu tai uudistettu vilkkaiden asuinalueiden kirjastoja ja tuotu niihin omatoimikäytön mahdollisuus. Neliöiltään pienet, mutta uudet ja mielenkiintoiset tilat ovat tuoneet asiakkaita kirjastoon.

Ja sitten se mainitsemani vaikuttavan kirjastotyön palkitseminen. Meidän Pia sai ansaitusti kesällä Suomen Kirjastoseuralta Vuoden Kirjastokehittäjä -tunnustuksen ammattioppilaitosyhteistyön kehittämisestä. Ja kävipä Pia edustamassa meitä myös Linnan juhlissa. Hienoa, että kirjastot ja onnistunut kehittämistyö tulivat näkyväksi!

Vuoteen mahtui toki myös kaupungin talouden tasapainotukseen osallistuminen. Palvelujen uudelleen järjestely talouden kurimuksen edessä on aina raskasta ja henkisiä jälkiä korjataan pitkään. Seutukirjastossa suunnitelmat tehtiin vuonna 2024 ja talouden tasapainotus näkyy vuoden 2025 puolella vähenevinä aukioloaikoina. Mutta se onkin sitten seuraavan toimintakertomuksen asia.

Suvi Pirnes-Toivanen

kirjastopalvelujohtaja

JOENSUUN SEUTUKIRJASTO 2024

Joensuu – Kontiolahti – Liperi – Outokumpu – Polvijärvi

18
kirjastoa

3
kirjastoautoa

266
pysäkkiä

1
laitoskirjasto

26 413
palveluaukiolotuntia

50 265
omatoimiaukiolotuntia

14
omatoimikirjastoa

1 145 821
käyntiä

36 708
lainaajaa

9,91
käyntiä / asukas

19,09
lainaa / asukas

60,44 €
kulut / asukas

600
ryhmää

10 857
osallistujaa

890
omaa tapahtumaa

17 737
osallistujaa

220
muiden järjestämää
tapahtumaa

635 000
teosta kokoelmassa

83 %
kirjoja

10 %
äänitteitä

3 %
elokuvia & pelejä

n. 270
eri lehteä

26 938
uutta hankintaa

850 007
verkkokäyntiä

16 823
e-kirjalainaa

14 %
e-lainojen kasvu

125 113
e-lehtien lukukertaa

32,5 %
lukukertojen kasvu

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta 2021–2025

Eteläpää Päivi, puheenjohtaja

Honkanen Anu, varapuheenjohtaja

Pippola Maarit

Sorsa Hannu

Nuutinen Tapani

Kuronen Kari

Arponen Teemu

Mara Outi

Estola Anna

Vanhanen Helmi

Piironen Mika

Törmänen Maija, kaupunginhallituksen edustaja

Suvanto Oula, nuorisovaltuuston edustaja

Toimipisteet ja aukioloajat

Joensuun pääkirjasto, Koskikatu 25, 80100 Joensuu (4575 m2)
ma-pe 9–19, la 10–16; 31.3. saakka arkisin itsepalvelu 9–11

Enon kirjasto, Alapappilantie 6 D, 81200 Eno (595 m2)
ma ja to 12–18, ti ja ke 10–16, pe 10–15
omatoimiaika ma-su 7–21

Heinävaaran kirjasto, Isäntäläntie 1, 82110 Heinävaara (234 m2)
ti 10–17, kesällä 10–15, omatoimiaika ma-su 7–21
kirjasto kiinni 24.6.–6.8. (vain omatoimi)

Karsikon kirjasto, Pohjolankatu 29, 80260 Joensuu (191 m2)
ma-ti 10–16, ke 13–18, to 10–16
omatoimiaika ma-su 7–21

Kiihtelysvaaran kirjasto, Aprakkatie 2, 82140 Kiihtelysvaara (320 m2)
ma ja ke 12–18, to-pe 10–15, lehtisali aukeaa aukiolopäivinä klo 8
kesällä ma 12–18, ke 10–16, to-pe 10–15
kirjasto kiinni 15.7.–4.8.

Kontiolahden kirjasto, Puutarhatie 5, 81100 Kontiolahti (696 m2)
ma, ti, to 12–18, ke 10–18, pe 10–15, kesällä ma, ti, to 12–18, ke ja pe 10–15
omatoimiaika ma-su 7–21

Lehmon kirjasto, Kylmäojantie 49, 80710 Lehmo (286 m2)
ma-to 13–19, pe 10–15, kesällä ma-ti 13–19, ke 10–16, to 13–19, pe 10–15

Liperin kirjasto, Keskustie 12, 83100 Liperi (760 m2)
ma, ke, pe 10–16, ti ja to 10–19, kesällä ma, ke-pe 10–16, ti 10–18, omatoimiaika ma-su 7–21

Nepenmäen kirjasto, Kärpänkatu 7, 80230 Joensuu (249,5 m2)
ma, ke-pe 10–16, ti 13–18, omatoimiaika ma-su 7–21

Outokummun kirjasto, Koulukatu 7, 83500 Outokumpu (895 m2)
ma-ti 10–18, ke-pe 10–16; kesällä ma-pe 10–16; itsepalveluaika klo 9 alkaen
omatoimiaika ma-su 7–21

Polvijärven kirjasto, Polvijärventie 4 B, 83700 Polvijärvi (371 m2)
ma, ke, pe 10–16, ti ja to 10–18; kesällä ma-pe 10–15; itsepalvelu klo 9 alkaen
omatoimiaika ma-su 7–21

Pyhäselän kirjasto, Opettajantie 3 a, 82200 Hammaslahti (485 m2)
2.5. saakka ma-to 11–18, pe 10–15, 12.8. alkaen ma 11–18, ti 11–16, ke 11–18, to 11–18, pe 10–15
kesällä ma 11–18, ti 11–16, ke 11–18, to 11–16, pe 10–15
omatoimiaika ma-su 7–21

Rantakylän kirjasto, Pataluodonkatu 2 (485,5 m2)

ma 10–18, ti-ke 10–16, to 12–18, pe 10–16, omatoimiaika ma-su 7–21

Reijolan kirjasto, Urheilupuistontie 2, 80330 Reijola (349,5 m2)

ma 12–18, ti 10–16, ke 12–18, to 10–16, pe 10–15,

omatoimiaika ma-su 7–21

Tuupovaaran kirjasto, Rekijoentie 3, 82730 Tuupovaara (197,5 m2)

ma ja to 13–18, ke ja pe 10–15

kirjasto kiinni 24.6.–7.7. ja 5.8.–18.8.

Uimaharjun kirjasto, Honkajoentie 2, 81280 Uimaharju (186 m2)

ti 12–18 ja pe 10–15, omatoimiaika ma-su 7–21

Viinijärven kirjasto, Kirkkotie 4, 83400 Viinijärvi (107 m2)

ma 11–15, ti 12–18, ke-to 10–15, pe 10–15, kesällä ma, ke-pe 10–15, ti 12–18

omatoimiaika 30.8. asti ma-su 7–21

kirjasto kiinni 1.8.–1.9.

Ylämyllyn kirjasto, Laavupolku 2, 80400 Ylämylly (237m2)

ma ja ke 12–19, ti ja to 10–15, kesällä ma 12–18, ti-to 10–15

omatoimiaika ma-su 7–21

Laitoskirjastot:

Siilaisen sairaala (12,5 m2)

Kirjaston palvelut

Vuoden aikana seutukirjastosta lainattiin yhteensä 2 208 013 lainaa ja kasvua edelliseen vuoteen on 3,35 %. Asukasta kohden lainoja kertyi vuoden aikana 19,09. Nousu näkyi myös yksittäisissä kirjastoissa, esimerkiksi Reijolan kirjastossa ylitettiin 100 000 lainan rajapyykki vuosien tauon jälkeen. Fyysisiä käyntejä seutukirjaston toimipisteissä oli 1 145 821 eli noin 7 % enemmän kuin vuonna 2023. Käynneistä noin 40 % oli Joensuun pääkirjastolla.

2 208 013
lainaa
19,09 / asukas

1 145 821
käyntiä
9,91 / asukas

Verkkokäyntejä verkkokirjastossa tilastointiin vuoden aikana 850 007 eli noin 6 % enemmän kuin edeltävänä vuonna. Verkkokäyttäjillä on mahdollisuus kieltäytyä evästeistä, joten kaikki verkkokirjastokäynnit eivät tallennu tilastoon. Verkossa asiakkaita palveltiin arkisin Vaara-kirjastojen yhteisessä chatissa. Lisäksi vuoden aikana vastattiin 47 verkkokirjaston kautta lähetettyyn lukuneuvontapyyntöön. Myös lukuneuvojapalvelu on Vaara-kirjastojen yhteinen.

Vuoden aikana tilastoitiin 94 413 tietopalvelutapahtumaa. Vuoden päätteeksi tietopalveluotannasta päätettiin luopua, sillä lukua ei kysytä valtakunnallisissa tilastoissa.

Erilaisia käyttäjäkoulutuksia, kuten kirjastonkäytön opetusta ja kirjavinkkauksia, järjestettiin vuoden aikana 600 ryhmälle. Lapsia ja nuoria ryhmistä oli noin 85 % ja osallistujia niissä oli 10 857. 18 vuotta täyttäneille ryhmistä oli 15 % ja osallistujia ryhmässä oli 1053.

600
ryhmää
10 857
osallistujaa

Joustavat kirjastopalvelut

Seutukirjaston 18 kirjastosta jo 14 toimii myös omatoimikirjastoina. Asiakkaat voivat käyttää omatoimikirjastoja maanantaista sunnuntaihin 7–21 välisenä aikana. Omatoimikirjaston käyttöön tarvitaan erillinen sopimus ja jokaisessa omatoimikirjastossa on tarjolla myös palveluaikaa. Omatoimimahdollisuus tuo kuitenkin asiakkaille joustavuutta kirjaston käyttöön ja viime vuosien trendi onkin ollut, että pääkirjaston osuus kävijämäärissä on hieman laskenut ja omatoimikirjastoina toimivien lähikirjastojen osuus noussut. Omatoimiaukiolotunteja kertyi vuoden aikana 50 265.

Viinijärven kirjasto muutti kesällä väistötilaan, jossa ei ole omatoimimahdollisuutta. Omatoimikirjasto oli siis Viinijärvellä käytössä vain kesään saakka. Omatoimikirjasto otetaan käyttöön uudestaan, kun kirjasto muuttaa uuteen kirjastotilaan.

Vuoden 2024 aikana Vaara-kirjastoissa kampanjoitiin erityisesti seutukirjaston toiveesta omatoimikirjastojen käyttöehdoista, sillä omatoimikirjastojen tullessa tutummaksi henkilökohtaisen sopimuksen vastuu ja turvallisuustekijät ovat osittain unohtuneet. Kampanja keräsi kiitosta asiakailta syksyn aikana.

14
omatoimi-
kirjastoa

Seutukirjaston alueella toimii kolme kirjastoautoa, joilla oli vuonna 2024 yhteensä 266 pysäkkiä. Lisäksi Liperin, Outokummun ja Polvijärven kirjastoauto Ketunlenkki ajoi ostopalveluna reittiä myös Vaara-kirjastojen kirjastokimppaan kuuluvan Heinäveden alueella.

Kotipalveluasiakkaita oli seutukirjaston alueella vuonna 2024 115, joista noin 60 Joensuun kantakaupungin alueella. Lisäksi osalla kirjastoista oli asiakkaina palvelukeskuksia ja päiväkoteja. Kotipalvelu tuo kirjaston palvelut kotiin asiakkaille, jotka eivät esimerkiksi korkean ikänsä tai liikuntaesteen takia pääse itse kirjastoon. Uusia asiakkaita kotipalveluun otetaan resurssien mukaan.

Kaukopalvelun kautta asiakkaalle voidaan tilata aineistoa, jota ei ole Vaara-kirjastojen kokoelmissa. Kaukopalvelu on asiakkaalle maksullinen palvelu. Antokaukolainausta eli Joensuusta muualle Suomeen lähetettäviä kaukolainoja tehdään osana alueellista kehittämistehtävää. Vuoden aikana tilastoitiin 1850 antokaukolainaa, joista 842 oli ensilainoja ja 1008 uusintoja. Ensilainojen määrässä on nousua noin 10 % edeltävään vuoteen verrattuna.

Uudistuksia ja vanhoja tuttuja

Vuoden isoimpia palvelumuutoksia tehtiin Joensuun pääkirjastolla, jossa kevätkaudella toteutettu asiakaspalvelukokeilu päätettiin jättää käyttöön toistaiseksi. Aiemmin pääkirjaston ensimmäiset kaksi aukiolotuntia olivat itsepalvelua, mutta 1.4. alkaen talossa on ollut asiakaspalvelu auki koko aukioloajan. Asiakaspalvelu keskitetään kiireisimpiin aikoihin tarvittaviin paikkoihin, joten lasten ja nuorten osastolla palvelu on auki 9–11 sekä 13–19. Musiikkiosastolla asiakaspalvelu aukeaa klo 13. Aikuistenosastolla ja lehtisalissa asiakaspalvelu on auki entiseen tapaan 11–19. Uudistuksen myötä asiakkaille on tarjolla palvelua aina kirjaston ovien ollessa auki ja samalla lastenosaston sekä musiikkiosaston työntekijät saivat lisää työaikaan muiden työtehtävien hoitamiseen.

Osassa seudun kirjastoista valmistauduttiin uusiin työtehtäviin, kun kaupungin palvelupisteitä lakkautettiin vuoden 2024 lopussa. Itäisellä alueella suunniteltiin yhteistyötä kaupungin aluekoordinaattorien kanssa, jotta palvelut saataisiin turvattua pitäjien asukkaille myös jatkossa. Uudistuksen myötä esimerkiksi kaupungin laskujen maksaminen onnistuu Enon, Kiihtelysvaaran, Pyhäselän ja Tuupovaaran kirjastoissa.

Rantakylän kirjaston palveluvalikoimaan palautettiin pitkän tauon jälkeen kangaspuut, joita asiakkaat saavat varata oman maton kutomiseen.

Vaara-kirjastojen vuoden yhteinen suuri ponnistus oli Taru Vaarojen Herrasta -lukuhaaste, joka juhlisti 10-vuotiaista kirjastokimppaa. Lukuhaasteet ovat osoittautuneet hyväksi tavaksi tehdä kimppatasoisesti lukemisedistämistyötä ja kekseliäistä haasteista on viimeisten vuosien aikana muodostunut osa Vaara-kirjastojen brändiä.

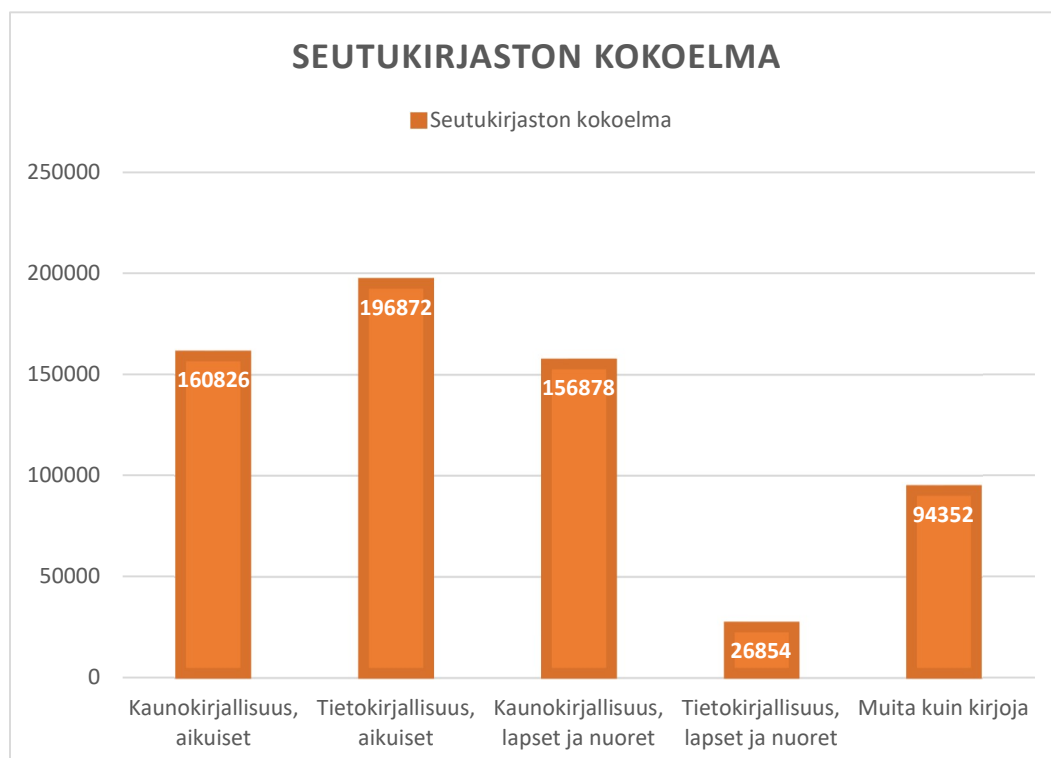
Aineisto ja kokoelmat

Vuonna 2024 Joensuun seutukirjaston kokoelma käsitti 635 782 nidettä. Uusia hankintoja tehtiin 26 938 kappaletta. Kirjojen lisäksi kokoelmassa oli lehtiä, musiikki- ja puheäänitteitä, nuotteja ja partituureja, elokuvia ja muita videotallenteita, konsoli- ja lautapelejä sekä erilaisia lainattavia esineitä. Joensuun pääkirjaston kausikorttivalikoima kasvoi syksyn aikana pitkästä aikaa uusilla kausikorteilla, ja lisäksi jaossa oli Joensuun kaupunginteatterin viikkokausikortteja yhdeksässä eri kirjastossa. Uutena toimipisteenä mukaan saatiin Rantakylän kirjasto.

Vuonna 2024 Kontiolahden ja Rantakylän kirjastoissa kokeiltiin paljon toivottuja pikalainoja. Pikalainoilla oli vain viikon laina-aika eikä kirjoja voinut varata. Kokeilulla haettiin ratkaisua etenkin someilmiöiksi nousseiden ja muiden suosittujen kirjojen kysyntäpiikkiin. Vaikka kokeilu sai positiivista palautetta, pikalainoja ei otettu seutukirjastossa sen jälkeen laajemmin käyttöön. Varausjonon purkamiseen kirjastokimpassa on käytössä jo toimiva kahden viikon lyhytlaina-aika eikä kahden rinnakkaisen toimintamallin käyttämistä nähty järkevänä.

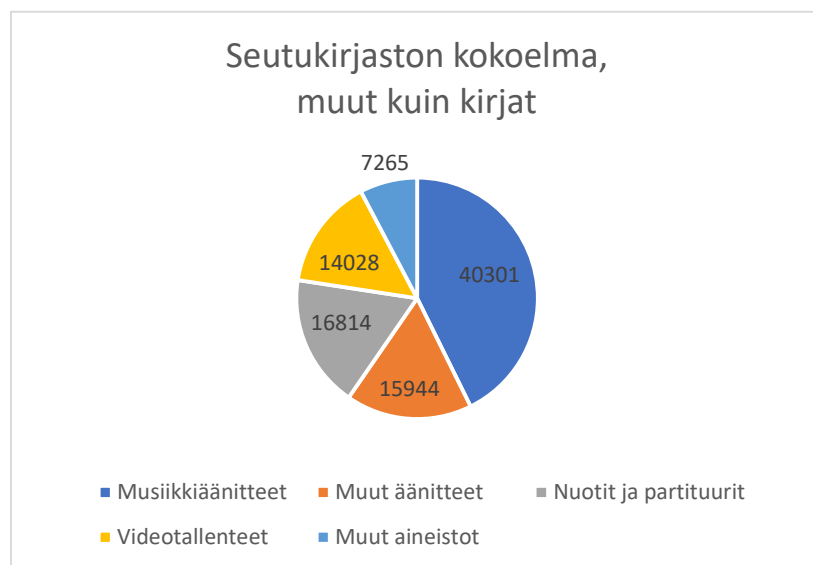
Vuoden aikana vanhentunutta ja huonokuntoista aineistoa poistettiin 85 675 nidettä. Erityisesti Pyhäselän kirjastossa panostettiin poistoihin tulevaan muuttoon valmistautuessa.

Katse kokoelmanhoitoon

Kokoelma ja poistot olivat teemana AKE-kierroksella, joka kulki otsikolla Poistopartio. Mukana olivat kokoelmasta vastaava palvelupäällikkö Ari Moilanen sekä alueen kokoelma-asiantuntijana toimiva informaatikko Kai Sormunen. Vierailuilla tutkittiin yhdessä kokoelman tilaa sekä fyysisesti että tilastojen valossa. Ennen kierroksen alkua järjestettiin kaksi etäkoulutusta, jotka liittyivät kokoelman esillepanoon, merkitykseen kirjastossa ja tilastojen tulkintaan. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä kirjastolain edellyttämästä uudistuvasta kokoelmasta ja vähentää varastoinnin tarvetta alueella. Samalla tavoitteena oli tietokannan ja kokoelmien puhdistaminen koko kirjastokimpan tasolla Vaara-kirjastojen valmistautuessa kaikkien Suomen Koha-kirjastojen yhteiseen tietokantaan siirtymiseen.

Vertaisoppia haettiin myös oman kirjastokimpan ulkopuolelta, kun pieni ryhmä Vaara-kirjastojen edustajia kävi Kajaanissa tutustumassa kaupunginkirjaston toimintaan ja kokoelmatyöhön.

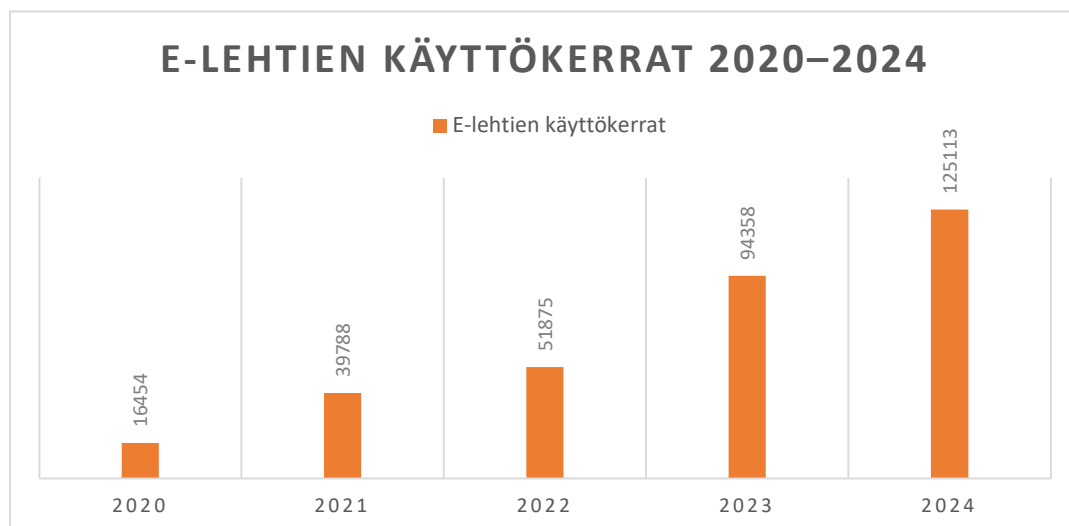
Uusia e-aineistoja

Huhtikuussa otettiin käyttöön vuosia odotettu kuntien yhteinen E-kirjasto, joka tarjoaa e-lehtiä, e-kirjoja ja e-äänikirjoja maksutta asiakkaille. Myös Pohjois-Karjalan kaikki kunnat olivat palvelussa mukana heti alusta lähtien. E-kirjaston käyttö viivästyi ennakkoon ilmoitetusta päivästä noin viikolla, ja etenkin aluksi julkisessa keskustelussa painottui kustantajien heikko innostus tarjota aineistoja E-kirjastoille. Aineistotilanne kuitenkin parani syksyä kohti ja loppuvuodesta E-kirjaston käyttäjämäärät olivat jo ohittaneet aiempien omien e-palveluiden käytön. E-kirjastoon siirtymisen myötä Vaara-kirjastot luopuivat e-lehtipalvelu eMagzista sekä e-kirja- ja e-äänikirjapalvelu Ellibistä.

Muista e-aineistoista poiketen E-kirjastoon rekisteröidytään vahvalla tunnistautumisen eikä kirjastokortilla. Vuoden 2024 aikana E-kirjasto oli käytettävissä vain mobiilisovelluksena, selainversion valmistumista jäätin odottamaan seuraavaan vuoteen.

Toisena uutena e-aineistona Vaara-kirjastoissa otettiin käyttöön elokuvien suoratoistopalvelu Cineast maaliskuussa. Cineast-palvelusta voi katsoa noin neljä elokuvaa kuukaudessa ilmaiseksi kirjastokortilla ja siihen liitettyä PIN-koodilla. Käyttäjät löysivät palvelun hitaasti, mutta ahkeran kampanjoinnin myötä käyttöluvut kääntyivät vuoden loppua kohden nousuun.

Muut vuonna 2024 käytössä olleet e-palvelut olivat lehtipalvelu PressReader, musiikin suoratoistopalvelut Naxos Music Library, Naxos Music Library Jazz ja Naxos Video Library sekä verkkomusiikkikoulu Rockway. Lisäksi käytössä oli kotimaisten sanomalehtien palvelu ePress, joka on käytettävissä ainoastaan kirjaston verkossa.

Tilat

Vuoden isoin tiloihin liittyvä uudistus tapahtui Viinijärvellä, kun kirjasto siirtyi entisen kirjastotilan purkamisen vuoksi väistötiloihin. Aikataulu oli jo sovittu ja tiedotettu toukokuulle, kun Liperin kunnanhallitus palautti huhtikuun lopussa uuden koulu-kirjastohankkeen valmisteluvaiheeseen. Lopulta kirjasto pääsi muuttamaan väistötiloihin heinäkuussa. Sen myötä Viinijärven omatoimikirjasto jäi toistaiseksi pois käytöstä. Kirjasto toimii väistötiloissa ainakin vuoden 2026 alkuun saakka.

Pääkirjastossa tehtiin vuoden aikana useita pieniä muutoksia arjen sujuvoittamiseksi. Kaikkien varattavien tilojen varaukset siirrettiin Tilava-palveluun ja useimpien tilojen kalenterit tulivat asiakkaiden nähtäville verkossa. Heti vuoden alussa tietopalvelu siirrettiin näkyvämmälle paikalle toisen kerroksen lainautiskin viereen varaushyllyjen entiselle paikalle. Siirron myötä tietopalvelu alkoi toimia kiinteämmin yhteistyössä lainaispalveluiden kanssa. Samalla varaushyllyt siirrettiin keskelle aikuistenosastoa ja asiakastietokoneet uuteen paikkaan. Tänäpäin palautettujen hylly puolestaan siirrettiin entisen tietopalvelun paikalle ja siirron myötä panostettiin siihen, että aineisto olisi houkuttelevammin esillä asiakkaita varten.

Enossa nuorisotoimi muutti pois Enon kirjastolta ja monitoimitila jäi jälleen kirjaston omaan käyttöön. Tilaan hankittiin uusia kalusteita ja tilasta tuli viihtyisämpi. Vastaavia kalusteilla, somisteilla ja hyllymuutoksilla tehtyjä pieniä kohennuksia nähtiin monessa seudun kirjastossa vuoden aikana.

Entisen tietopalvelun paikalle rakennettiin uudet hyllyt tammikuussa

Lähikirjastoissa keskityttiin vuonna 2024 toiminnan vakiinnuttamiseen sekä uusien tai remontoitujen tilojen opastamiseen asiakkaille. Rantakylän remontti valmistui syksyllä 2023 ja uusitut tilat antavat uusia mahdollisuuksia oleskeluun, oppimiseen ja tapahtumien järjestämiseen.

Hammaslahden uuden kirjaston rakentaminen ja suunnittelu jatkui läpi koko vuoden.

Kirjastojen tiloja käytettiin myös muuhun kuin kirjaston omaan toimintaan. Vakituisten kurssien lisäksi asiakkaat hyödynsivät erillisiä kokous- ja työskentelytiloja kokouksiin ja muihin omaehtoiisiin tapahtumiin. Rantakylän ja Karsikon kirjastoissa monitoimitiloja varattiin myös omatoimijalla.

Suurin osa tapahtumista ei vaikuttanut kirjaston palveluihin, mutta poikkeuksiakin on. Kirjastoauto Mysteeri toimi ennakköäänestyspaikkana sekä presidentinvaalien 1. ja 2. kierroksilla että eurovaaleissa. Äänestysaikana auto ei tarjonnut kirjastopalvelua. Ennakkoäänestysten aikana myös Liperin kirjaston omatoimiaika oli pois käytöstä. Viikolla 44 Joensuun kaupunki järjesti jälleen kutsuntatilaisuuden Nepenmäen koululla ja kirjastossa. Tapahtuman aikana kirjasto oli auki vain omatoimisesti.

Joensuun kaupunginteatteri järjesti kaupungintalon remontin vuoksi osan esityksistään Joensuun pääkirjaston Muikku-salissa. Kaikki hienot jutut -näytelmän esitykset toivat kirjastoon myös kävijöitä, jotka eivät muuten olisi kirjaston asiakkaita. Samoin Nepenmäen ja Karsikon koulujen toimiminen Power Cup -leirin majoituspaikkoina toi niiden yhteydessä toimiviin kirjastoihinkin säpinää.

Tekniikka

Omatoimikirjastojen kulunvalvontalaitteiston kilpailutus tuli päätökseen syyskuussa ja uudeksi toimittajaksi valikoitui lainaus- ja palautusautomaateista tuttu yhteistyökumppani Mikro-Väylä. Laitteiden vaihtaminen aloitettiin heti loppuvuodesta 2024. Uusissa laitteissa voi lukea myös sähköisen kirjastokortin puhelimen näytöltä.

Vuoden toinen tekniikkaan liittyvä iso uudistus oli uusien e-palveluiden käyttöönotto. Henkilökunnan oli opetettava sekä elokuvapalvelu Cineastin että uuden E-kirjaston käyttö asiakasneuvontaa varten. Lisäksi erityisesti asiakkaiden rekisteröiminen E-kirjastoon puhutti syksyn aikana ja tilanteen ratkaiseminen jäi kevätkaudelle 2025.

Poistopartiokierroksella hyödynnettiin kirjastojärjestelmä Kohasta saatavaa dataa, joka on viety Power BI -raportteihin. Power BI on Microsoftin ohjelmisto, jonka avulla kirjastojärjestelmän dataa voi visualisoida helposti käsiteltävään muotoon. Kierroksella kokoelmapalvelupäällikkö ja kokoelmatyön informaattikko tekivät tutuksi Power BI:n käyttöä ja raporttien hyödyntämistä kirjastolaisille.

Tapahtumia ja yhteistyötä

Vuonna 2024 Joensuun seutukirjasto järjesti 890 omaa tapahtumaa, joissa oli yhteensä 17 737 kävijää. Tapahtumista reilu 60 % oli suunnattu lapsille ja nuorille, ja ne keräsivät lähes 80 % kaikista osallistujista.

Kirjastoissa pidettiin runsaasti myös muiden toimijoiden järjestämiä tapahtumia. Lisäksi seutukirjasto oli mukana 106 tapahtumassa kirjaston ulkopuolella.

Aikuiset

Pääkirjastolla nähtiin vuoden aikana runsaasti kirjailijavieraita, kuten muusikko-kirjailija Niilo Sevänen helmikuussa ja Timo K. Mukasta tietokirjan julkaissut Sini Silveri lokakuussa. Huhtikuussa Niina Laitinen täytti Taiteiden aukion käsityön ystävillä ja syksyllä kaksoskokit Noora ja Petra Väänänen eli Foodbyt看ns kehittivät kirjastolle oman piirakkareseptin kirjailijavierailun yhteyteen. Vierailu järjestettiin yhteistyössä Taste Saimaa -projektin kanssa ja kirjasto haki ensimmäistä kertaa rahoitusta yksittäisen tapahtuman järjestämiseen.

Kontiolahden kirjaston ja Kontiolahti-seuran järjestämässä kotiseutupäivässä huhtikuussa kirjailijavieraina oli Elina Makkonen. Kirsi Pehkonen puolestaan vieraili Polvijärven kirjastossa marraskuussa. Viinijärven kirjasto osallistui kymmenvuotisjuhliiaan viettäneeseen Taipaleen kulttuuriviikkoon järjestämällä Virpi Erosen ja Anne-Mari Lemmetyisen kirjailijavierailun.

Monet tapahtumat olivat vakiinnuttaneet paikkansa kirjastojen arjessa. Pääkirjastolla kokoontui säännöllisesti Väsyneiden lukupiiri ja suomen kielen kielikahvila. Enon kirjastossa aloitettiin entisten tapahtumien lisäksi kaksi uutta säännöllistä tapahtumaa, Novellikoukku ja maailmalla hitiksi noussut Silent Book Club. Lehmon kirjastossa aloitettiin säännöllisten tietovisojen pitäminen. Rantakylän kirjastossa lanseerattiin käsityökerho Poropeukalat kaikille kädentaidoista kiinnostuneille taitotasoon katsomatta. Rantakylässä kokoontui myös perinteisempi käsityökerho sekä säännöllinen Novellikoukku. Outokummussa tapasi Kirjallinen neulepiiri.

Muita aikuisille suunnattuja tapahtumia olivat esimerkiksi Marttojen kanssa yhteistyössä toteutetut kasvikekkerit Ylämyllyllä ja Tuupovaarassa keväällä sekä Outokummun ja Polvijärven kirjastoissa pidetyt seniorien päiväkahvit syksyllä. Outokummun kirjaston 140-vuotisjuhlaviikkoa vietettiin huhtikuussa. Lehmon kirjaston 40-vuotissynttärinä lokakuun lopussa kokosivat alueen asukkaat yhteen muistelemaan kirjaston historiaa. Rantakylän kirjasto järjesti yhdessä Lähiötalon kanssa Kulttuuri-vinkkaukset, jotka tekivät kirjastoa tutuksi myös maahanmuuttajille. Rantakylässä pidettiin myös Vaatteidenvaihtoviikot huhtikuussa ja taimenvaihtotapahtuma kesäkuussa.

Marras-joulukuussa monissa kirjastoissa järjestettiin jouluisia askartelutapahtumia ja pikkujouluja, jotka olivat hyvin suosittuja. Erityisen vilkasta oli Reijolan pikkujoulutapahtumassa, jossa oli 120 kävijää, ja Joensuun pääkirjaston asiakaspikkujouluissa, jotka toivat taloon yli 200 kävijää. Liperin kirjastolla Duo Solonen soitti joulu- ja itsenäisyyspäivä teemaisen konsertin marraskuun lopulla.

Musiikkitapahtumien vuoden suurin ponnistus oli historian 11. Takapiharock, joka pidettiin Joensuun pääkirjastolla heinäkuussa 2024. Tapahtumassa soitti myös kirjaston työntekijöiden oma bändi Antti Willman ja Julkinen palvelu. Bändi soitti keikan myös marraskuun AKE-päivässä. Pääkirjaston musiikkiosastolla otettiin käyttöön myös vanha kunnon levyraatikonsepti.

Niilo Sevänen pääkirjaston
Taiteiden aukiolla helmikuussa

Lehmon kirjaston
40-vuotissynttärinä

Taimenvaihtopäivä
Rantakylän kirjastossa

Lapset ja nuoret

Lähikirjastoissa aloitettiin vuoden 2024 aikana jälleen satutunnit pitkän tauon jälkeen. Säännöllisiä satutunteja oli tarjolla myös monissa muissa kirjastoissa. Joensuun pääkirjastossa satutunnit korvattiin perheaamuilla, joissa oli vaihtuvat teemat. Muita säännöllisiä tapahtumia oli esimerkiksi Nepenmäen viikoittainen pelikerho. Kontiolahdella lukukoiratoiminta vakiintui vuoden aikana.

Yksittäisiä tapahtumia olivat esimerkiksi lomaviikkojen tapahtumat sekä erilaiset Halloween- ja joulutapahtumat eri kirjastoissa. Erityisen suosittuja olivat syyslomaviikon pimeähuoneseikkailu pääkirjastolla, halloween-tapahtuman pakohuonepelejä Uimaharjussa ja Kummituskirjasto Lehmassa. Erittäin onnistunut kokeilu oli myös pehmoleluvaalit Kontiolahden, Lehmon, Enon ja Uimaharjun kirjastoissa. Tuupovaarassa järjestettiin Harry Potter -leiri tammikuussa. Kontiolahden ja Enon kirjastoissa taas kokeiltiin alakouluikäisten kesäkerhoa. Liperin kirjastoissa järjestettiin useita erilaisia askartelutapahtumia Liperin vapaa-aikaohjaajan kanssa. Karsikon kirjastossa toteutettiin koululaisille suunnattu kirjailijavierailu ja työpajoja Tietokirjafanit hankkeen kanssa lokakuussa.

Joensuun pääkirjasto järjesti yhteistyössä Pohjois-Karjalan elokuvayhdistyksen kanssa Harry Potter -viikon kesäkuun alussa. Yhdistys näytti pääkirjaston lähellä toimivassa Kino Sihiksessä kaikki Harry Potter -elokuvat ja viikon ajan pääkirjastolla järjestettiin teemaan sopivaa ilmaista ohjelmaa, kuten työpajoja ja pakopelejä. Koulujen Elokuvaviikolla syyskuussa puolestaan Nepenmäen kirjastossa hyödynnettiin tilavia lukuportaita ja suurta valkokangasta elokuvanäytösten merkeissä.

Pyhäselän kirjasto osallistui valtakunnalliseen Kirsi Kunnas 100-vuotisjuhlaan omalla Runo-olohuoneellaan syksyllä. Kunnaksen runoilla ja kuvittaja Jani Ikosen kuvituksilla koristeltu teemahuone oli avoinna myös kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella.

Kirjastoissa nähtiin myös vierailevia tapahtumia. Karelia AMK:n opiskelijat pitivät Nalleneuvolaan lähikirjastoissa syksyllä. Nukketeatteri Annoksen nukketeatteria ja klovneriaa yhdistelevä näytelmä Hölmöläisten hommaa nähtiin toukokuussa Joensuun pääkirjastossa sekä Rantakylän ja Nepenmäen kirjastoissa. Ville Karttusen konsertti pääkirjaston lasten ja nuorten osastolla osoitti, että tila toimi hyvin isommallekin tapahtumalle.

Harry Potter -viikon interaktiivinen Kelmien kartta

Halloween-tunnelmia Outokummun kirjastossa

Ville Karttunen keikalla pääkirjaston lasten ja nuorten osastolla

Näyttelyt

Kirjastoissa pidettiin myös näyttelyitä läpi vuoden. Rantakylässä oli maaliskuusta lähtien esillä jatkuva Ukraina-näyttely, joka toteutettiin yhteistyössä koulutuspalveluiden kanssa. Pyhäselän kirjastosta taas muistetaan kirjaston järjestämä yhteisöllinen valokuvanäyttely.

Keväällä 2024 Joensuun pääkirjaston ala-aulan näyttelykäytäntöjä uudistettiin ja yhdenmukaistettiin. Näyttelyaikaa pidennettiin kuukauteen. Pedagoginen tiimi valitsee näyttelyt kahdesti vuodessa.

Ulos kirjastotilasta

Seutukirjaston eri toimipisteet osallistuivat vuoden aikana myös moniin muiden järjestämiin tapahtumiin. Pääkirjaston työntekijöitä oli mukana Joen Yössä järjestötorilla. Kirjasto oli mukana pop up -kirjastona Karelia AMK:n järjestöpäivillä helmikuussa ja syyskuussa. Lisäksi nuorten aikuisten toiminta jalkautui esimerkiksi yliopistolle ja Student Blast -tapahtumaan torille. Joensuun kirjallisuustapahtuman avajaiset ja osa ohjelmistosta taas tapahtui pääkirjaston tiloissa.

Vaara-kirjastojen ja yliopiston kirjaston henkilökuntaa yhteisellä kirjastopisteellä Itä-Suomen yliopiston uusien opiskelijoiden infotorilla syyskuussa

Kirjaston piste Kontiolahden joulunavauksessa ja ampumahiihdon maailmancupissa

Yhteistyötapahtumia koulujen kanssa olivat esimerkiksi Liperin nuorisotoimen kanssa yhteistyössä järjestetty pop up -tapahtuma kirkonkylän alakoululla, Nepenmäen vanhempainyhdistyksen kanssa järjestetty iso talvitapahtuma helmikuussa, hygge-ilta Heinävaarassa ja Talvitapahtuma Hammaslahdessa. Kontiolahden kirjastolla oli esittelypiste ampumahiihtokeskuksella kunnan joulunavauksen ja ampumahiihdon maailmancupin yhteydessä reilun viikon ajan.

Kirjastoautot olivat jälleen mukana lukuisissa tapahtumissa pitkin vuotta. Joensuun kirjastoauto Mysteeri nähtiin Heinävaaran kirjallisuustapahtumassa, Lastenpopissa, Vekararokissa, Joen yössä, Hukanhaudan kylätapahtumassa ja Lykynlammen Satumetsässä. Liperin kirjastoauto Ketunlenkki oli mukana Liperissä järjestettävässä Leipäpäivässä syyskuun lopulla ja Kontiolahden kirjastoauto Runo-Antti koko perheen Syysriehassa.

Lukuisia yhteistyökumppaneita

Seutukirjaston toimipisteet tekivät vuoden 2024 aikana tiivistä yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa. Tärkeitä kumppaneita alueilla olivat paikalliset koulut, vanhempainyhdistykset, varhaiskasvatus, Martat, nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö, palvelukodit, Settlementti, Joen Severi, Siun Sote, Sanaratas ja Joensuun seudun kansalaisopisto. Yhteistyötä tehtiin myös esimerkiksi ammattiopisto Riverian ja Karelia AMK:n kanssa. Ammattiopisto Luovin muuttaminen Karsikkoon tiivistä kirjaston ja Luovin välistä yhteistyötä entisestään.

Rantakylässä järjestettiin paljon nuorille suunnattuja tapahtumia yhteistyönä erityisesti nuorisotalo Bobon kanssa. Kansallisella peliviikolla Rantakylässä pidettiin Peli-ilta yhteistyössä Roolipeliyhdistys Mannunvartioiden kanssa. Lisäksi Mannunvartijat alkoi järjestää peli-iltoja kahdesti kuukaudessa Rantakylän kirjastossa omatoimiajalla.

Nuoret aikuiset keskelle kenttää

Monille kirjastoille tärkeä yhteistyökumppani oli myös Vaara-kirjastojen Nuoret aikuiset keskelle kenttää eli Nakke-hanke. Hanke oli vuonna 2024 mukana muun muassa pop up -tapahtumissa ja toteuttamassa autismitäydellisiä ohjeita Karsikon kirjastoon yhdessä ammattiopisto Luovin kanssa.

Nakke-hankkeessa on Vaara-kirjastojen tasolla mietitty nuorten aikuisten kirjastokokemusta ja lukemaan innostamista. Hankkeessa on kokeiltu erilaisia sanataidepajoja, kirjasto-opastuksia, tapahtumia ja pop-up -tekemisiä nuorille aikuisille. Ryhmäkäyntien lisäksi nuoria aikuisia on osallistettu kirjaston tilojen arvioinnissa ja mietitty Vaara-kirjastojen kokoelmia nuorten aikuisten kannalta.

Hankkeessa työskentelee Elina Niemi ja hankkeen rahoittajana toimii Itä-Suomen aluehallintovirasto. Hanke jatkuu toukokuuhun 2025.

Makea karkauspäivä Lehmon kirjastossa

VR-lasien testausta
Tuupovaaran joulunavauksessa

Nakke-hankkeen nuorten aikuisten
sanataidepaja Settlementin tiloissa

Alueellinen kehittämistehtävä

Joensuun seutukirjasto toimii Pohjois-Karjalassa alueellisesta kehittämistehtävästä vastaavana kirjastona. Alueeseen kuuluu 9 kuntaa ja 13 kirjastoa, joiden muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan Vaara-kirjastoiksi. Kirjaston toimipisteitä alueella on 30 sekä lisäksi 7 kirjastoautoa. Alueellista kehittämistehtävää tunnetaan myös laajemmin lyhenteellä AKE.

Vuoden 2024 alussa aloitti uusi AKE-ohjausryhmä, jonka muodostavat seutukirjaston kirjastopalvelujohtaja, kaksi muuta kirjastonjohtajaa, työryhmien vetäjät ja AKE-informaattikko. AKEn roolia alueella selkiytettiin vuoden aikana. AKE-kierros tehtiin Poistopartio-teemalla, jota pohjustettiin kokouksiin liittyvillä koulutuksilla.

AKEn otsikko vuodelle 2024 oli Oppimisen paikka ja kohderyhmänä vähän lukevat. Alueen yhteiset koulutuspäivät keskittyivät tähän teemaan, lisäksi teema oli mukana työryhmien toiminnassa.

Vuosittaisen hankeiltapäivän sijaan AKE-työnä kokeiltiin monivaiheista kampanjakehittämisen työpajasarjaa, sekä tarkennettiin alueen strategista toimintasuunnitelmaa. Vähän lukevien kampanjoita kehitettiin työpajoissa koko vuoden ajan. Kampanjoiden käyttöönotto jäi vuoden 2025 puolelle. Kampanjatyö oli yksi AKEn vuoden 2024 kehittämiskokeiluista.

Osa alueen kehittämistoimintaa tehdään työryhmissä, joihin osallistuu noin 25 % alueen vakituksista henkilökunnasta. Työryhmät laativat ohjeita, valmistelevat ehdotuksia ja hankkeita, kehittävät toimintamalleja ja järjestävät myös koulutuksia ja verkostotapaamisia. Vuonna 2024 toiminnassa olivat seuraavat työryhmät: asiakaspalvelu, kokoelma, lapset ja nuoret, viestintä sekä nuoret aikuiset. Myös työryhmätoiminnan kehittäminen oli yksi AKEn vuoden kehittämiskokeiluista. Vuoden aikana alueen työryhmien toimintaa selkiytettiin ja työryhmien yhteistyötä tiivistettiin. Työvälineinä olivat työryhmien yhteiset työskentelypäivät ja työryhmän vetäjien kuukausittaiset tapaamiset. Lisäksi vuoden 2024 alussa työryhmänvetäjille ja esihenkilöille järjestettiin fasilitoinnin koulutus ja menetelmiä on AKEn johdolla otettu käyttöön etenkin työryhmien toiminnassa. Tarkoituksena on saada pienet resurssit mahdollisimman tehokkaasti käyttöön.

Vuonna 2024 järjestettiin myös ensimmäinen alueen esihenkilöiden koulutuspäivä, johon osallistuivat seutukirjaston kirjastopalvelujohtaja ja palvelupäälliköt sekä Vaara-kirjastojen johtajat. Yhteinen tiivis ohjelma ja vapaa illanvietto antoi esihenkilöille tilaisuuden keskustella laajemmin ja toisaalta työskennellä tiiviisti valikoitujen teemojen parissa.

Jatkuvan oppimisen suunnitelman nimellä aloitettu julkaisu Osaamisen poluille saatiin taittovaiheeseen vuoden 2024 lopussa. Paketti julkaistaan vuonna 2025. Mukana julkaisun tekemisessä ovat Joensuun lisäksi Kuopion, Rovaniemen ja Vaasan alueelliset kehittämistehtävät.

Digitaitojen oppimista sulautettiin osaksi kaikkea muuta tekemistä. Keinoina olivat lyhyet webinaarit ja tietoisuus sekä vinkkien jakaminen tiiviinä pakettina eri kanavissa. AKE-työnä kirjaston digiopastamisesta tehtiin juliste, joka toimii sekä henkilökunnan ohjeena että asiakkaille suunnattuna tietoisuuskuna.

AKE-kunniakirja jaettiin syksyllä 2024 toista kertaa. Kunniakirja jaetaan ehdotusten perusteella kirjastojen kehittämisessä kunnostautuneelle henkilölle, kirjastolle tai teolle. Vuonna 2024 palkittiin Pia Rask-Jussila.

Henkilöstö ja talous

Joensuun seutukirjastossa oli vuoden 2024 aikana 81 vakituista työntekijää, minkä lisäksi kesken-eräisten rekrytointien takia kirjastoissa työskenteli useita pitkäaikaisia sijaisia. Kirjaston palkkaamia henkilötyövuosia kertyi 82,26 htv. Lisäksi kirjastossa työskenteli tilapäistä henkilökuntaa, kuten työllistettyjä, harjoittelijoita ja hanketyöntekijöitä.

Vuodesta 2024 muistettavaa

Kevätkaudella sekä kirjastopalvelujohtaja Suvi Pirnes-Toivanen että asiakaspalveluiden palvelupäällikkö Satu Lihavainen olivat vuorotteluvapaalla. Myös muutama muu työntekijä hyödynsi vuorotteluvapaan mahdollisuuden ennen järjestelyn lakkauttamista. Näiden ja muiden pitkien poissaolojen aiheuttama sijaisten ketju vaikutti laajasti koko seutukirjaston toimialueella alkuvuodesta.

Useita seudun pitkäaikaisia kirjastovirkailijoita jäi vuoden aikana eläkkeelle. Erityisen tuntuva muutos oli yhden työntekijän Tuupovaaran kirjastossa Lahja Ruottisen jäätyä eläkkeelle yli 40 vuoden työuran jälkeen. Kesäkaudella valtuustossa päätettyjen säästötoimenpiteiden vuoksi avoimia paikkoja ei vielä voitu syyskaudella täyttää vakituisesti. Uusia vakituksia työntekijöitä saatiin kuitenkin keväällä esimerkiksi kirjastoauto Mysteeriiin ja Lehmon kirjastoon. Lisäksi vuoden päätteeksi pääkirjaston toinen vahtimestari saatiin vakinaistettua täydellä työajalla 1.1.2025 alkaen.

Keväällä pääkirjaston työntekijät osallistuivat pienryhmissä työnohjaukseen, jossa ajatuksia käännettiin kohti nykyaikaisempaa palvelumallia. Teemaa käsiteltiin myös asiakaspalvelupäällikön sijaisen pitämässä kehittämistyöpajoissa, ja toden teolla pääkirjaston modernisointiin tartuttiin koko työyhteisön voimin loppuvuodesta 2024. Kevätkaudella 2025 toteutettava modernisointi vaikuttaa koko henkilöstön työpäivän rakentumiseen, joten kehitystyötä on tehty koko työyhteisön voimin.

Suomen Kirjastoseura palkitsi pedagogisen tiimin informaatikon Pia Rask-Jussilan Vuoden kirjastokehittäjänä Kirjastopäivillä kesäkuussa 2024. Palkintoa seurasi näkyvyyttä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja Sanomalehti Karjalaisessa sekä kutsu tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Palkinto myönnettiin etenkin ammattioppilaitosyhteistyön kehittämisestä ja myös juhlapuvun toteutuksesta vastasivat ammattiopisto Riverian tekstiilialan opiskelijat. Marraskuun AKE-päivässä Pia Rask-Jussila sai myös vuoden AKE-kunniakirjan.

Suvi Pirnes-Toivanen, Hanna Mielonen ja Lahja Ruottinen

Seudun työntekijöitä kirjastopäivien illanvietossa Kuopiossa

Pia Rask-Jussilan kiitospuhe kirjastopäivillä kesäkuussa

Koulutukset

Joensuun seutukirjastossa koulutusten runko rakentuu kahden kaikille yhteisen AKE-koulutuspäivän ympärille. Kevään koulutuspäivässä toukokuussa oli tarjolla Arttu Puhakan (UEF) koulutus otsikolla Motivaatio ja kasvun asenne sekä Virpi Rautsialan koulutus aiheesta Mitä keho kertoo, kun vuorovaikutamme. Työpajaosuudessa kerättiin AKEn Osaamisen poluille -julkaisuun näkökulmia osamiseen kirjastotyössä.

Syksyn koulutuspäivässä puhujana oli Katariina Lauronen Espoon kaupunginkirjastosta aiheesta pedagoginen työote asiakaspalvelussa. Iltapäivän työpajoissa kehitettiin palveluita vähän lukeville, tutustuttiin nuorten aikuisten kohderyhmään ja avattiin näkökulmia aikuisten mediakasvatukseen.

Vuoden muita koulutuksia olivat esimerkiksi LANU-työryhmän järjestämät LANU-kahvit digitaalisuudesta ja siihen liittyvistä ilmiöistä, nimenomaan Pohjois-Karjalan kirjastolaisille suunnattu E-kirjasto-koulutus sekä fasilitointikoulutus työryhmänvetäjille ja esihenkilöille. Vuoden mieleenpainuvimpia koulutuksia olivat monelle poistopartiota edeltäneet kahden tunnin kokoelmakoulutukset eli Ilana Aallon pitämä Kirjaston kokoelma ammattijärjestäjän silmin sekä Pirkko Lindbergin Kirjaston kokoelmat ja luopumisen tuska.

Lisäksi henkilökunta osallistui ahkerasti Vaara-kirjastojen omiin viikoittaisiin kimppakahveihin sekä yhteistyössä Savon AKEn kanssa järjestettyihin Digivartteihin kerran kuussa.

Säästöjä etsimässä

Vuoden aikana etsittiin ratkaisuja Joensuun kaupungin talouden tasapainottamisen ohjelmaan. Seutukirjasto ehdotti kahden toimipisteen lakkauttamista ja palvelun turvaamista lisätyllä kirjasto-autopalvelulla. Kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti kokouksessaan 17.6.2024, että kirjastoja ei lakkauteta, vaan niissä otetaan käyttöön omatoimiaika. Säästökohteet oli siis etsittävä muualta.

Henkilöstöön kohdistuvat säästöt toteutetaan eläköitymisten kautta, joten irtisanomisista ei seutukirjaston alueella tullut. Supistukset kohdennetaan aukioloaikaan. Näin varmistetaan muiden kirjastolain määrittämien tehtävien toteutuminen eli koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyö, lukemisen edistäminen, demokratiatyö sekä kotipalvelu. Lisäksi seutukirjasto tarjoaa edelleen laajat, ajantasaiset aineistot asiakkaiden käyttöön.

Vähenevän henkilökuntamäärän takia aukioloajat pienenevät vuosien 2025 ja 2026 aikana lähes kaikissa seutukirjaston toimipisteissä. Aukioloaikoja ei vähennetä kirjastoissa, joissa ei ole tai ei voida järjestää omatoimiaikaa eikä niissä, joissa tehtiin tuntuvia vähennyksiä aukioloaikoihin edellisen talouden tasapainotuksen aikaan vuonna 2020.

Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran omatoimikirjastojen toteutuminen on vielä tässä vaiheessa valmistelussa, sillä molemmissa tiloissa on omatoimen toteuttamiseen liittyviä haasteita.

Erikoisuutena talousasioista muistetaan lisäksi yleinen alv-korotus 25,5 prosenttiin syyskuussa 2024, joka näkyi kirjaston asiakkaille esimerkiksi erikoisina kopiomaksuina loppuvuoden ajan.

Yhteenveto seutukirjaston taloudesta 2024

Toimintakulut tilastovuonna 6 989 204 €

Henkilöstökulut	3 612 312 €
Aineistokulut	662 254 €
Kirjojen hankintakulut	413 824 €
E-aineistokulut	96 816 €
Tilakustannukset	2 047 773 €
Muut kulut	666 865 €

